

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Skoleåret 2020/21, eksamen december 2020
Institution	VUC Vest, Esbjerg
Uddannelse	Hf/hfe
Fag og niveau	Biologi C, hf-enkeltfag
Lærer(e)	Anna Muff (AMU)
Hold	10BI0C10 E20

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	KVINDE FIK FORKERT BLOD
Titel 2	CELL-FIE
Titel 3	MAKROMOLEKYLER OG MAKRODYR

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 1	KVINDE FIK FORKERT BLOD
Indhold	<p>Dette forløb tager udgangspunkt i en artikel om en kvinde, der dør efter en blodtransfusion med en forkert blodtype. Vi har i forløbet haft fokus på blodets funktion i kroppen, hvilke gener der bestemmer vores blodtyper, nedarvning af gener og hvorfor vi har forskellige gener. Vi har talt om en bioanalytikers arbejde i en blodbank, samt diskuteret vigtigheden af at kende til blodtyper i forbindelse med blodtransfusioner og kvinders graviditet.</p> <p>Vi har ydermere haft fokus på DNAs opbygning og funktion generelt, genetik og nedarvning inden for levende organismer, samt udvalgte bioteknologiske metoder og der til hørende etiske perspektiver.</p> <p>Vi har praktisk lavet blodtypebestemmelse, isoleret DNA fra humane celler, bygget molekylemodeller af DNA, bestemt tilstedevær/fravær af smagergenet for PTC, løst utallige opgaver inden for genetik og nedarvning, undersøgt klorofylmutanter hos majs og studeret bioteknologiske metoder.</p> <p>Kernestof og indhold</p> <p>Egebo, L. A. <i>et al.</i>: <i>Biologi til tiden</i>. Nucleus. 2. udgave, 7. oplag 2009 s 41 (blodets bestanddele), 96nederst-97øverst (kromosomsygdomme), 101-111 (den genetiske arv, genetiske grundbegreber), 149-151 (DNA)</p> <p>Hansen, N. S <i>et al.</i>: <i>Biologibogen</i>. Systime. 3. udgave, 1. oplag 2013 (BB) s 349-352 (blodtyper)</p> <p>Supplerende stof og indhold</p> <p>Film: <i>Blodets gang i blodbanken</i> (bloddonation, en bioanalytikers arbejde) https://bloddonor.dk/fakta-om-blod/fra-donor-til-patient/</p> <p>Film fra Etisk råd; CRISPR (Det forventes ikke at I kan redegøre for filmens indhold i detaljer, men I skal forstå formålet og hensigten med CRISPR metoden) https://www.etiskraad.dk/etiske-temaer/genteknologi/undervisning-til-</p>

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

	<p>gymnasieskolen/gentechnologi/sygdomsbehandling</p> <p>Tekst fra Etisk Råd; Genmodifikation af mennesker – en introduktion: https://www.etiskraad.dk/etiske-temaer/gentechnologi/undervisning-til-gymnasieskolen/gentechnologi/introduktion</p> <p>Tekst fra Etisk Råd; Forbedringer af mennesker – baggrundstekst (ekskl. afsnittet ”At blive mindre sig selv”): https://www.etiskraad.dk/etiske-temaer/gentechnologi/undervisning-til-gymnasieskolen/gentechnologi/forbedring-af-mennesker</p> <p>Eksperimentelt</p> <p>Blodtypebestemmelse med antistoffer</p> <p>Klorofylmutanter hos majs 3:1</p> <p>Molekylemodeller DNA</p> <p>Se dit eget DNA</p> <p>Smager/ikke smager af PTC</p>
Omfang	36 lektioner á 45 min
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> –anvende faglig viden, fagbegreber, repræsentationer og modeller til beskrivelse af enkle problemstillinger i faget –udføre enkle kvalitative og kvantitative eksperimenter og undersøgelser i laboratoriet og i felten under hensyntagen til sikkerhed –bearbejde og præsentere resultater fra eksperimentelt arbejde hensigtsmæssig, herunder foretage enkle beregninger og benytte enkle matematiske modeller og relevante repræsentationer –analysere data og sætte dem i relation til biologisk teori –udtrykke sig mundtligt og skriftligt om biologiske emner og give sammenhængende faglige forklaringer
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning Individuelt arbejde og pararbejde Eksperimentelt arbejde Journal og rapportskrivning

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 2	CELL-FIE
Indhold	<p>I dette forløb har vi haft fokus på mangfoldigheden af levende organismer og de biokemiske processer der producerer, gemmer og forbruger energi i en celle. Vi er kommet med innovative løsningsforslag til reduktion af CO₂-udledning.</p> <p>Vi har praktisk mikroskopert dyre- og planteceller og undersøgt hvorledes disse reagerer på forskellige miljøforhold. Vi har arbejdet med fotosyntese og respiration, samt påvist CO₂-optag og -udskillelse ved pH-indikator og digitale målinger.</p> <p>Kernestof og indhold</p> <p>Bidstrup, B. B., Hede, K., Paludan-Müller, P., Raae, K.: <i>Biologi i fokus</i>. Nucleus 2. udgave, 1. oplag 2013 s 156-157 (kulstofkredsløb)</p> <p>Egebo, L. A. <i>et al.</i> <i>Biologi til tiden</i>. Nucleus. 2. udgave, 7. oplag 2009 s 7-12 (hvad er biologi?), 13-15 (dyre-, plante-, svampe-, bakteriecellers og viras opbygning og funktion, forskelle og ligheder), 122-123 (fotosyntese, respiration, processer i en plantecelle)</p> <p>Supplerende stof og indhold</p> <p>Videnskab.dk (Ejlsted og Simonsen 2018): <i>Fremtidens gadelamper kan være oplyst af alger</i> https://videnskab.dk/naturvidenskab/fremtidens-gadelamper-kan-vaere-oplyst-af-alger</p> <p>Eksperimentelt</p> <p>Bioluminiscens hos alger (demo)</p> <p>Blade og CO₂ - bladøvelsen</p> <p>Digitale målinger af CO₂-optag og -udskillelse fra blade og vandrende pinde</p>

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

	<p>Fotosyntese og respiration belyst ved BTB</p> <p>Gensplejsning belyst ved papir, saks og lim</p> <p>Mikroskopi af celler; mundhuleskrab, røde blodlegemer, vandpest (fersk-vand/saltvand), dafnier, sædceller, celledelinger i rodspidsen af løg</p> <p>Molekylemodeller fotosynteseprocessen</p> <p>Påvise CO₂ i udåndingsluften fra mennesker ved BTB</p>
Omfang	24 lektioner á 45 min
Særlige fokus-punkter	<ul style="list-style-type: none"> –anvende faglig viden, fagbegreber, repræsentationer og modeller til beskrivelse af enkle problemstillinger i faget –indhente, anvende og vurdere biologifaglig information fra forskellige kilder –udtrykke sig mundtligt og skriftligt om biologiske emner og give sammenhængende faglige forklaringer –anvende faglig viden og metoder til undersøgelse og stillingtagen i forbindelse med samfundsmæssige, teknologiske og etiske udfordringer og problemstillinger og til at udvikle og vurdere løsninger
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning Gruppearbejde Eksperimentelt

Titel 3	MAKROMOLEKYLER OG MAKRODYR
Indhold	<p>I dette forløb har vi haft fokus på former og funktioner af makromolekylerne kulhydrat, protein og fedt, deres funktioner i dyr og planter, samt lavet komparative studier af fordøjelse og iltoptag hos mennesker og udvalgte makrodyr i nedbryderfødekæden. Derudover har vi undersøgt hudens betydning for dyr, samt beskrevet livet i en nedbryderfødekæde generelt.</p> <p>Vi har praktisk påvist tilstedeværelse af makromolekyler i forskellige fødevarer, undersøgt enzymers og kostfibres funktion, vasket dej, studeret bænkebidere og målt abiotiske faktorer, samt bestemt potentialet for biodiversitet i et økosystem.</p> <p>Kernestof og indhold</p> <p>Bidstrup, B. B <i>et al.</i>: <i>Biologi i fokus</i>. Nucleus 2. udgave, 1. oplag 2013 s 9-11 (cellemembran, osmose)</p> <p>Egebo, L. A. <i>et al.</i>: <i>Biologi til tiden</i>. Nucleus. 2. udgave, 7. oplag 2009 s 16-17 (organ-systemer), 25 (fordøjelse), 26-29øverst (kulhydrater, fedt, protein), 36midt (respiration i muskelcelle), 38 (diffusion), 40 (luftvejssystemet, iltoptag i alveoler), 117-121midt (økosystemers struktur), 121midt -125 (økosystemets konsumenter), 148nederst-149øverst (enzymmer)</p> <p>Sell, H. og Hansen, M.D.D: <i>Biodiversitet i byen</i>. Natur og Museum. 54. årg. nr. 1. 2015 skema til tjek af potentiale for biodiversitet</p> <p>Supplerende stof og indhold</p> <p>Astra.dk: <i>Hvor stor er huden?</i> (huden som organsystem) https://astra.dk/tildinundervisning/hvor-stor-er-huden</p> <p>Videnskab.dk (Sjøgren, K.): <i>Hvilke af kroppens celler skifter vi oftest ud?</i> (celler) https://videnskab.dk/naturvidenskab/hvilke-af-kroppens-celler-skifter-vi-oftest-ud</p>

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

	<p>Eksperimentelt</p> <p>A nice cup of tea (demo af diffusion)</p> <p>Abiotiske faktorer i et økosystem</p> <p>Enzymet bromelin i ananas</p> <p>Kartofler og osmose</p> <p>Kostfibers vandbindingsevne og binding af tungmetal</p> <p>Måling af abiotiske vækstfaktorer</p> <p>Påvise stivelse ved IIK i forskellige fødevarer</p> <p>Rosinfingre</p> <p>Studier af bænkebiders gæller (stereolup)</p> <p>Tjek potentiale for biodiversitet</p> <p>Vaske dej (påvise stivelse, kostfibre, gluten i mel)</p>
Omfang	27 lektioner á 45 min
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> –anvende faglig viden, fagbegreber, repræsentationer og modeller til beskrivelse af enkle problemstillinger i faget –udføre enkle kvalitative og kvantitative eksperimenter og undersøgelser i laboratoriet og i felten under hensyntagen til sikkerhed –bearbejde og præsentere resultater fra eksperimentelt arbejde hensigtsmæssig
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning Gruppearbejde Eksperimentelt

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Ovenstående undervisningsbeskrivelse dækker i alt 87 læste lektioner. Dertil skal der lægges 9 lektioner til generel opsamling fordelt over forløbene og eksamensforberedelse. Dvs. i alt er der læst 96 lektioner med holdet, hvilket er en målopfyldelse på 96%.